

MOSTY

Wydaje Hszomer Hacair w Polsce Wychodzą trzy razy w tygodniu
we wtorki, czwartki i soboty

Rok IV

Łódź, wtorek 12 kwietnia 1949 r.

Nr 44 (314)

NA FALE DNIA

Probierz postępu

Przygotowania do Światowego Kongresu w obronie pokoju wstępują w ostatnią fazę. Do komitetu organizacyjnego Kongresu napływają zgłoszenia udziału od setek masowych organizacji społecznych, ze wszystkich części świata. Progresywni intelektualiści, uświadomieni robotnicy i chłopcy, demokratyczna młodzież — cała postępową ludzkość pragnie dać wyraz swej niezłomnej woli przeciwstawienia się planom rozpytania nowej rzezi, która ma służyć kłicie imperialistycznej jako środek do ocelenia ustroju kapitalistycznego od niechybnej zagłady. „Ofensywa pokoju” ogarnia cały glob ziemski — nie znaczy to jednak, że wszędzie rozwija się ona w podobnych warunkach. O ile w Związku Radzieckim i państwach demokracji ludowej wszystkie warstwy narodu mogą bez żadnych przeszkód wziąć udział w tej wspaniałej akcji — to w krajach kapitalistycznych zwolennicy pokoju wystawieni są na szyskany i prześladowania ze strony czynników rządowych.

Tym niemniej udział w Kongresie stanowi w krajach tych obecnie podstawowy probierz postępu, stanowi sprawdzian wierności wobec najwznioślejszych ideałów sprawiedliwości społecznej.

Kto jest za postępow — ten też musi wykazać gotowość do czynnej walki o pokój i bezpieczeństwo na świecie, kto zaś pod takim lub innym pretekstem pozostaje na uboczu nie przyłączając się do potężnego ruchu zwolenników pokoju — ten służy siłom reakcji, stojącym na straży ustroju wyżysku i nierówności.

Nie może więc być ani jednej masowej organizacji społecznej pretendującej do miana organizacji demokratycznej i progresywnej, która nie zgłosiłaby swego akcesu do Kongresu paryskiego.

Z radością przyjęliśmy wiadomość, iż Stowarzyszenie Kultury Postępowej w Izraelu, powstałe przed kilkoma laty z inicjatywy P. R. Hszomer-Hacair, a skupiające obecnie znaczną część świata nauki i sztuki młodego państwa żydowskiego — wysłało już swych delegatów do Paryża. Pełną solidarność z ideą Kongresu wyraziła również Zjednoczona Partia Robotnicza (Mapam) oraz Partia Komunistyczna Izraela. Przedstawiciele tych stronnictw są już w drodze na Kongres.

Niepokoje i głęboką troską napawa nas fakt, że dotychczas nie usłyszeliśmy wyraźnego oświadczenia o przystąpieniu do ruchu zwolenników pokoju ze strony Światowego Kongresu Żydowskiego. Od chwili, gdy CKŻWP przesłał na ręce Egzekutywy SKŻ orędzie w tej sprawie upłynęło już kilka tygodni, a w międzyczasie przedstawiciel Izraela, znany działacz żydowskiego ruchu robotniczego, Mordchaj Oren, postawił na posiedzeniu paryskiego oddziału egzekutywy wyraźny wniosek o zgłoszeniu akcesu do Kongresu Pokoju. Dotychczas jednak nie wiemy, jaką uchwałę powzięli egzekutywa.

Zdajemy sobie doskonale sprawę, iż w łonie kierowniczych instancji Światowego Kongresu Żydowskiego są elementy, które pragną narzucić tej międzynarodowej reprezentancie narodu żydowskiego proimperialistyczną i antydemokratyczną orientację, pod płaszczykiem zakłamaną koncepcję rzekomej neutralności.

Pamiętamy aż nadto dobrze wystąpienia niektórych delegatów amerykańskich na ostatniej sesji w Montreux, którzy na wszystkie sposoby usiłowali przekonać przedstawicieli żydostwa światowego, iż „w interesie naszego narodu” leży trzymanie się z dala od walki ideologicznej...”

Nic nie może być szkodliwsze i bardziej reakcyjne od takiego stanowiska. Masę lud-

Prośba Izraela o przyjęcie do ONZ przekazana Generalnemu Zgromadzeniu

TEL-AWIW (Kol Israel) — Doniesiono z Lake Success, że komisja ogólna ONZ postanowiła przekazać prośbę Izraela o przyjęcie w poczet członków Organizacji Narodów Zjednoczonych bezpośrednio Zgromadzeniu Generalnemu, które odbędzie swą pierwszą sesję z początkiem przyszłego tygodnia. Zgodnie z regulaminem, wniosek Izraela winien być przedyskutowany uprzednio na forum komisji politycznej.

W komisji ogólnej zarysowały się dwie koncepcje. Pierwsza — brytyjska wypowiedziała się za skierowaniem prośby do

Komisji Politycznej. Druga — meksykańska stała na stanowisku, że wystarczy pozytywna ocena Rady Bezpieczeństwa i wniosek może być przedłożony bezpośrednio Generalnemu Zgromadzeniu. W głosowaniu wniosek meksykański uzyskał sześć głosów przy trzech sprzeciwiających się. Przeciwno wnioskowi Meksyku głosowały Wielka Brytania, Iran i Liban. Australia i Belgia powstrzymały się od głosu.

Głosowanie poprzedzone zostało ostrą wymianą zdań pomiędzy przedstawicielem Meksyku a delegatem Wielkiej Brytanii Cadoganem.

Światowy Kongres Żydowski winien przystąpić do Kongresu Pokoju

PARYŻ (Obsl. wł.) — Przygotowania do Światowego Kongresu Pokoju, którego otwarcie nastąpi tutaj 20 kwietnia są w pełnym toku. Na czele komitetu organizacyjnego stoi znakomity poeta i publicysta francuski Louis Aragon oraz najwybitniejszy badacz w dziedzinie fizyki atomowej we Francji Joliot Curie.

Ze wszystkich stron świata napływają setki deklaracji o przystąpieniu do Kongresu. Przybędzie również delegacja z Chin Ludowych.

Jak donoszą z miarodajnych źródeł, w

instancjach kierowniczych Światowego Kongresu Żydowskiego również rozpatrywana jest obecnie kwestia udziału tej instytucji w Kongresie Pokoju. Pierwszy postawił tę sprawę na porządku dziennym paryskiego oddziału Egzekutywy Światowego Kongresu Żydowskiego — delegat Izraela, Mordchaj Oren. Wniosek swój o zgłoszeniu akcesu do paryskiego Kongresu umotywowował delegat Izraela, powołując się na uchwałę konferencji w Montreux o współpracy Światowego Kongresu Żydowskiego z siłami postępu i pokoju na świecie.

Spotkanie Komisji Pojednawczej z premierem Ben Gurionem

TEL-AWIW (Kol Israel) — W dniu 7 bm. o godz. 11 rano premier Ben Gurion przyjął członków Komisji Pojednawczej ONZ. Rozmowa dotyczyła problemu Jeruzolimy, kwestii uchodźców arabskich oraz sprawy spotkania między przedstawicielami Izraela a delegatami państw arabskich, które ma się odbyć w Europie pod koniec bieżącego miesiąca.

Po rozmowie z premierem Ben Gurionem członkowie Komisji Pojednawczej oświadczyli na konferencji prasowej, że doszli do wniosku, iż problem uchodźców może być rozwiązany jedynie w okresie rokowań o trwały pokój. W ten sposób Komisja Pojednawcza poparła w całej rozmiarze akcję pomocy dla uchodźców.

ciągłości wszystkie dotychczasowe deklaracje czynników izraelskich na temat kwestii uchodźców. Równocześnie Komisja potwierdziła swoje stanowisko, zajęte w czasie zakończonych konferencji państw arabskich w Bejrucie.

W dniu 7 bm. obradował nad sprawą uchodźców arabskich komitet wykonawczy Czerwonego Krzyża. Komitet doszedł do wniosku, iż uchodźców należy osiedlić na stałe w nowych miejscach zamieszkania. Komitet postanowił zwrócić się do rządów państw — członków ONZ z prośbą o poparcie funduszu, przeznaczonego do pomocy dla uchodźców.

105 tys. Żydów wyjechało do Izraela dzięki pomocy Joint'u

NOWY JORK (ZAT) Z końcem marca odbyła się tu konferencja Joint'u, na której omówiono działalność organizacji w r. 1948. Z przedłożonego sprawozdania wynika, że w ciągu tego okresu Joint wydał 70.600.700 dolarów na cele pomocy dla 700.000 Żydów w 2 krajach. Od czasu swego istnienia instytucja Joint wydatkowała w krajach zamorskich 367.500.000 dolarów.

Przewodniczący Joint'u Edward M. Warburg oświadczył, że działalność Joint'u stworzyła większe możliwości dla emigracji Żydów europejskich. Joint dopomógł w wyjeździe do Izra-

ela 105.000 Żydów. Oprócz tego 20.000 osób udało się dzięki pomocy Joint'u do innych krajów.

Ponadto z funduszy Joint'u założono 280 ośrodków rolnych oraz 176 warsztatów rzemieślniczych. Przewodniczący Joint'u w Europie dr Szwarc oświadczył, że w ciągu 1949 r. Joint ma do wypełnienia cztery zasadnicze zadania:

- 1) Pomoc dla 120.000 Żydów pragnących udać się do Izraela.
- 2) Pomoc dla 100.000 osób, które potrzebują środków celem urzędzenia się.
- 3) Pomoc dla dzieci żydowskich.
- 4) Zwiększenie pomocy dla Żydów w północnej Afryce.

ZWIĄZEK ARTYSTÓW ŻYDOWSKICH W PARYŻU.

PARYŻ (ZAT) — Ukonstytuował się tu związek artystów żydowskich (malarzy i rzeźbiarzy), którego przewodniczącym został znany malarz Mane Katz. Związek ma na celu nawiązanie stosunków kulturalnych z Izraelem oraz popieranie pracy artystów przez urządzenie wystaw w Francji i za granicą.

Członkami egzekutywy wybrani zostali: Atlan, Adlen, Hossiason, Masa Nordau i Noussia Toulmar

ZWŁOKI Dr-a TEODORA HERZLA BĘDĄ POCHOWANE NA GÓRZE KARMEL

TEL-AWIW (Obsl. wł.) — Dr. Arie Lauterbach sekretarz departamentu organizacyjnego Światowej Organizacji Syjonistycznej podał do wiadomości, że w ciągu bieżącego roku zostaną przewiezione do Izraela zwłoki dr-a Teodora Herzla i zgodnie z jego życzeniem, pochowane na górze Karmel.

Wszelkie przeszkody w związku z transportem zwłok z cmentarza Döbling we Wiedniu, zostały usunięte.

Dr Lauterbach dodał, że w pewnych kołach wyrażono życzenie, ażeby Herzel został pochowany w Jeruzolimie. Departament postanowił jednak zastosować się do ostatniej woli wielkiego przywódcy syjonistycznego.

Czyn 1-Majowy

Z całego kraju napływają liczne zobowiązania pierwszomajowe, które podejmują załogi fabryczne, organizacje społeczne oraz poszczególni robotnicy.

ZAŁOGA KOPALNI „PIAST-ZIEMO-WIT” zobowiązała się na dzień 1 maja wydobyć ponad plan 18 tys. ton węgla, objąć ruchem współzawodnictwa 60 proc. całej załogi, wykonać półroczny plan produkcyjny do dn. 30. V. r.b.

ZAŁOGA KOP. „BOLESŁAW ŚMIĄ-ŁY” wraz z załogą szymbu „ALEKSANDER” i „WALEWSKA” zobowiązały się w kwietniu wydobyć ponad plan 22 tys. 500 ton węgla.

ZAŁOGA KOPALNI „ŁAGIEWNIKI” postanowiła wydobyć ponad plan 5 tys. ton węgla.

KOPALNIA „RADZIONKÓW” wyprodukuje w kwietniu b.r. 5 tys. ton węgla ponad plan. ZAŁOGA KOPALNI „BY-TOM” zobowiązała się osiągnąć w kwietniu r.b. 102 proc. normy, podnieść wydajność pracy i zaoszczędzić 5 milionów zł.

ROBOTNICZY ZJEDNOCZONYCH ZAKŁADÓW W LEGNOCIE postanowili uczcić dzień 1 maja dodatkową produkcją wartości 2 mil. 380 tys. zł.

PRACOWNICY PZPW Nr 5 na cześć Święta Pracy postanowili przekroczyć planowanie oszczędności o 10 procent, co pozwoli uzyskać dalsze 3 miliony 300 tys. złotych.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ PRACY, zrzeszająca w swoich szeregach ponad 1200 spółdzielni produkcji drobno towarowej oraz usługowych opracowała plan oszczędzania, który po przeprowadzonych na naradach wytwórczych uzupełnieniach, przyniesie ma oszczędności na ogólną sumę 526,4 miliona zł.

PRZEDSTAWICIELE SYRII „ZMĘCZYLI SIĘ”...

TEL-AWIW (Kol Israel) — Delegacja izraelska dla rokowań z Syrią przybyła w oznaczonym czasie na miejsce spotkania. W kilka chwil później przybył gen. Riley oraz Andre Biget. Delegacja syryjska nie zjawiła się. W późniejszym oświadczeniu przedstawiciele Syrii oświadczyli, że „byli zmęczeni po trudach dnia poprzedniego”.

Rzecznik Izraela w Tel-Awiwie zwrócił uwagę na bezprawne przetrzymywanie przez armię syryjską wzgórza nr 223, zajętego w czasie ostatniego rozejmu. Następne spotkanie obu delegacji wyznaczono zostało na wtorek.

W międzyczasie gen. Riley przybył do Damaszk, gdzie przeprowadził rozmowy z władzami syryjskimi.

Anglicy umywają ręce...

TEL-AWIW (Kol. Israel) — W czasie ostatniej debaty w Izbie Gmin poruszono m. in. sprawę pogromu w Adenie. Brytyjski minister kolonii Crech Johnes oświadczył, że powołał specjalną komisję celem zbadania okoliczności, towarzyszących pogromowi. Komisja ta zadeklarowała, że rząd brytyjski nie jest zobowiązany do wypełnienia odszkodowania ofiarom rozruchów.

Postępowi deputowani Piratin i Silverman oświadczyli, że odpowiedzialność za skutki rozruchów w Adenie spoczywa na rządzie brytyjskim, który jest władcą tego miasta.

KOMUNIKAT

Poselstwo państwa Izrael w Warszawie zawiadamia, że w okresie Świąt Wielkanocnych tj. od 13 do 15 kwietnia bieżącego roku biura poselstwa będą nieczynne.

(—) Szlomo Gal
sekretarz poselstwa.

Na widowni

Rok Słowackiego

Na uroczystości inauguracji Roku Słowackiego, z okazji 100 rocznicy śmierci poety, wygłosił przemówienie premier Józef Cyrankiewicz.

Przemówienie to podajemy poniżej w skrócie:

Wielkość naszych twórców polegała na tym, że umieli oni wśród walk, wahań i rozterek, przewyciężyć swoją teraźniejszość, obrońcą zлыми i dobrymi tradycjami, że umieli po dobre sięgać do skarbnicy przeszłości, że umieli przez siebie tworzyć środki artystyczne — walczyć o przyszłość, wyrażać ją, przeżywać ją, opiewać — jako przyszłość narodowych kultur rozwijających się z nieprzebranych pokładów ludowości.

Juliusz Słowacki i jego wielkość najsilniej może mówić o walce i o przewyciężaniu.

Jakże genialnie blisko naszej epoki rozumiał istotę narastania rewolucji Słowacki.

Dzisiaj Polska Ludowa, sięgając do skarbnicy przeszłości naszej bogatej kultury narodowej, aby na niej oprzeć dalszy jej rozwój, ukazuje w pełni wielkość swoich narodowych twórców, takich, jak Słowacki.

Ileż z walki Słowackiego z wiążącym Polskę czerepem szlachecczyzny, który stał się z czasem czerepem nowych klas wyzyskujących, ileż z walki Słowackiego z martwością powierzchownej tradycji katolickiej, z postawą Watykanu wobec Polski, z brzemieniem tradycji szlachecczyzny — rozbrzmiewa dziś nieprzemijającą aktualnością walki naszych czasów o realizację postępu społecznego, stwarza wielkość Słowackiego, jako poety naszych czasów, poety postępu.

Niech inaugurowany dziś „Rok Słowackiego” będzie w pełni wykorzystany, aby Słowacki stał się realnie poprzez upowszechnioną znajomość jego twórczości poetą narodu polskiego, przemawiającym do całego narodu, rozumianym przez cały naród.

PREMIERA FILMU „ULICA GRANICZNA” W IZRAELU.

WARSZAWA (BIP) — Dnia 11-go marca br. pod protektorem Konsula Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej R. Łoca, odbyła się w Tel-Awiewie w kinie „Migdalar” uroczysta premiera filmu „Ulica Graniczna”. Na premierze byli obecni członkowie rządu, posłowie, reprezentanci korpusu dyplomatycznego, przedstawiciele Związku Mińskiego oraz instytucji kulturalnych, dziennikarze krajowi i zagraniczni. Film produkcji polsko-czeskiej, odznaczony złotym medalem na ostatnim międzynarodowym festiwalu filmowym w Wenecji, wywarł wstrząsające wrażenie. Często słychać było na widowni wkanie.

Przytaczamy głos krytyki filmowego J. Tarmu: „Odważa cywilna, umiowanie prawdy, spostrzegawczość, poczucie proporcji, takt, potężna siła wyrazu, opanowanie nie wszystkich środków sztuki filmowej wnoszą ten film na szczebel eposu, pomnika na czasy wieczne...”

JOUHAUX WYGWIZDANY W TEL-AWIWIE.

TEL-AWIW (TELEPRESS) — 6. IV. 49 r. — Leon Jouhaux, jeden z czołowych rozłamowców francuskiego ruchu zawodowego, został wygwizdany i wysmiany w czasie odczytu, który usiłował wygłosić przed żydowskimi robotnikami w Tel-Awiewie.

Wielka farbiarnia włókiennicza w zatoce Haify

HAIFA (Obsł. wł.) — Na terenach przeznaczonych pod budowę fabryk włókienniczych w Emek Zewulun otwarta została wielka farbiarnia dla materiałów włókienniczych, która ma zaspokoić zapotrzebowanie całego przemysłu tekstylnego kraju. Wydajność pracy farbiarni określa się cyfrą 25 tysięcy metrów ufarbowanego materiału na jedną zmianę. W przedsięwzięcie to inwestowano około 250.000 funtów na wybudowanie pomieszczeń i zakup urządzeń fabrycznych.

Farbiarnia wyposażona jest w najnowsze maszyny, jakie dotychczas znaleźć można było jedynie w Związku Radzieckim i U.S.A. Maszyny są tak skonstruowane, aby mogły jednocześnie być użyte do najróżnorodniejszych prac, zgodnie z potrzebami przemysłu włókienniczego

Uniwersytet Hebrajski otwiera na nowo swe podwoje

23-go kwietnia — początek roku akademickiego w Izraelu

Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie, założony w roku 1925, rozwijał się szybko po zastaniu, spowodowanym drugą wojną światową. Na początku roku akademickiego 1947 — 1948 liczba studentów wynosiła ponad tysiąc osób. Czynne były następujące wydziały: 1) Humanistyczny, do którego należał również Instytut Judaistyczny oraz Orientalistyczny; 2) Przyrodniczo-Matematyczny; 3) Rolny, oraz Instytut Pedagogiczny i Badawczo-Lekarski. Liczba pracowników naukowych: profesorów, docentów, asystentów i instruktorów wynosiła 175 osób. Około 800 abiturientów uzyskało stopień magistra, a 84, którzy wykazali się samodzielną pracą naukową, — tytuł doktora filozofii. Uniwersytecka Biblioteka Narodowa stanowi największy księgozbiór na Bliskim Wschodzie i istną skarbnicę kulturalną narodu żydowskiego. W międzynarodowym świecie naukowym Uniwersytet zdobył uznanie dla swego stale wzrastającego dorobku naukowego. W życiu kulturalnym narodu żydowskiego stał się Uniwersytet najpoważniejszym ośrodkiem studiów i badań.

Od grudnia 1947 roku znalazł się Uniwersytet oraz szpital uniwersytecki „Hadasa” na linii ognia. Arabskie oddziały zbrojne postanowiły zburzyć najpoważniejszą placówkę naukową Palestyny. Droga

z Nowego Miasta na górę Skopus prowadziła przez arabską dzielnicę Szejjch-Dżarach. Mimo ostrzeliwania autobusów i minowania, co dzień wyruszały karawany autobusów, które wiozły na górę Skopus lekarzy i siostry, profesorów i pracowników Uniwersytetu. Pod eskortą samoobrony żydowskiej Hagany, mimo ofiar w zabitych i rannych — spieszyli dzień po dniu uczeni światowej sławy i skromni adepci nauki na posterunek w Uniwersytecie. 13-go kwietnia 1948 r. święcił faszyzm arabski krwawy triumf; tego dnia bowiem padło ofiarą napadu na autobusy, które znajdowały się w drodze na Skopus, siedemdziesiąt siedem osób: profesorów, lekarzy, siostr, studentów i pracowników administracyjnych. Dopiero w tym dniu ustała całkowicie działalność naukowa i pedagogiczna Uniwersytetu w jego stałej siedzibie na górze Skopus.

Ówczesna angielska władza mandatowa wykazała obojętność i bierność wobec dokonanej zbrodni. Po jej ustąpieniu z Palestyny i proklamowaniu Państwa Izrael, rozpoczęła się inwazja sąsiednich państw arabskich oraz oblężenie Jerozolimy. 15-go maja 1948 roku rozpoczęła Legion Arabski, pozostający pod dowództwem oficerów angielskich, bombardowanie budynków Uniwersytetu i szpitala „Hadasa”. Do piero 7-go lipca podczas rozejmu została

góra Skopus zdemilitaryzowana i oddana pod opiekę obserwatorów z ramienia ONZ. Szkody wyrządzone budynkom wynoszą około stu tysięcy funtów.

W wojnie o niepodległość Izraela Uniwersytet Hebrajski dobrze się zasłużył na rodowi. Około tysiąca studentów — wszyscy prócz niezdolnych do noszenia broni — zgłosiło się na zew Ojczyzny. W walce o Wieczne Miasto postradało życie około stu studentów, a znacznie większa jest liczba rannych i inwalidów. Wielkie są zasługi pracowników naukowych w obecnej wojnie ojczyźnianej. Tajemnica wojskowa nie pozwalała na wyszczególnienie dorobku fizyków i chemików. Lekarze, epidemiolodzy i higieniści zorganizowali służbę zdrowia we wojsku i zapobiegali wybuchowi epidemii w kraju. Godną podziwu jest praca sanitarnoprewencyjna w oblężonej Jerozolimie: mimo braku wody i żywności ludność przetrwała oblężenie bez większego uszczerbku dla zdrowia. W pracy polityczno-wychowawczej i oświatowej we wojsku brał również czynny udział pracownicy naukowcy.

Od roku tułał się Uniwersytet Hebrajski. W Nowym Mieście zorganizowano w lokalach instytucji społecznych i prywatnych wykłady i seminaria dla pozostałych garstki studentów; kilka pracowni zostało wówczas wyratowane z góry Skopus i przewiezione do miasta, otwarto dwa oddziały Biblioteki Narodowej, zorganizowano sekretariat akademicki i administracyjny, kwesturę oraz wydział propagandowy. Profesorowie nie przerwali pracy badawczej, zaś po przerwie w działaniach wojennych wyruszyli na odczyty naukowe do osiedli pogranicznych w Górnej Galilei oraz na pustynię Negew.

Profesorowie i abiturienti Uniwersytetu w chwili powstania państwa Izrael zostali powołani na szereg odpowiedzialnych i zaszczytnych stanowisk w służbie państwowej i wojskowej: Rektor Uniwersytetu Sz. Asaf został sędzią Sądu Najwyższego, profesor geologii L. Pikard — kierownikiem wydziału geologicznego Ministerstwa Handlu i Przemysłu, profesor statystyki R. Baki — kierownikiem Urzędu Statystycznego, profesor archeologii L. Meir — doradcą dla spraw muzealnych w Ministerstwie Wyznań, profesor epidemiologii G. Mer — kierownikiem wydziału medycyny prewencyjnej w wojskowej służbie zdrowia, mgr. E. Eliat — ambasadorem w Stanach Zjednoczonych, mgr. J. Jadin — pułkownikiem, kierownikiem delegacji Izrael dla rokowań z Transjordanią. Nie wymieniamy naturalnie wielu setek pracowników naukowych, abiturientów i studentów na niższych szczeblach służby wojskowej i cywilnej.

Zwycięstwo na polu walki, zawarcie rozejmu z Egiptem, Libanem i Transjordanią zwiastowały również dla Uniwersytetu Hebrajskiego powrót do twórczej pracy naukowej. W rok po straszliwej zbrodni na drodze na Skopus otworzył Uniwersytet na nowo swoje podwoje dla młodzieży akademickiej. 500 studentów zostanie zwolnionych z wojska. Wykłady będą się odbywały w Nowym Mieście na wydziale humanistycznym oraz tylko częściowo z powodu braku dostatecznej ilości pracowników na wydziale przyrodniczym. Jednocześnie będą podjęte zajęcia na wydziale rolnym Uniwersytetu, który się mieści w kolonii Rechowot. Skrócony rok akademicki potrwa od 22-go kwietnia do 15-go września.

Najważniejsze wydarzenie nowego roku akademickiego stanowi bezspornie otwarcie wydziału lekarskiego. Jest to wspólne dzieło Uniwersytetu oraz Organizacji Medycznej „Hadasa” — wielkiej organizacji kobiet-syjonistek w Stanach Zjednoczonych. Na wydział ten zostali na razie przyjęci studenci, którzy ukończyli pięć semestrów medycyny na uniwersytetach zagranicznych. Na wydziale lekarskim będzie czynna sekcja farmakologiczna.

Czynione są przygotowania dla otwarcia w roku akademickim 1949 — 50 wydziału prawnego oraz nauk politycznych i ekonomicznych.

SIEROZY ŻYDOWSKIE Z ANGLII JADĄ DO IZRAELA.

LONDYN (ŻAT) — Z Anglii udała się do Izraela grupa 18 sierot żydowskich (10 dziewczynek i 8 chłopców).

Dzieci te przybyły do Anglii po wojnie i umieszczone zostały w różnych hotelach pod opieką komitetu dla alii dzieci i młodzieży.

Przemysł budowlany Izraela

zatrudni 50 tys. nowych robotników

TEL-AWIW (Obsł. wł.) — Odbyło się spotkanie premiera rządu z przedstawicielami Zarządu Głównego Związku Zawodowego robotników budowlanych Izraela, z przedstawicielami większych oddziałów tego Związku oraz z członkami zarządu spółdzielni budowlanej „Solel Bone”. Na spotkaniu tym Dawid Ben Gurion wygłosił obszernie przemówienie, w którym omówił wszystkie kwestie związane z zakrojoną na szeroką skalę akcją budowlaną w kraju. Na wstępie premier zaznaczył, iż grozić mogą poważne niebezpieczeństwa rozmiarom imigracji i całemu życiu kraju, o ile nie uda się przeciwdziałać drożyznie. W dalszym ciągu Ben Gurion zajął się potrzebami spowodowanymi falą masowej alii, która napływa do kraju w ostatnich miesiącach. Imigracja, stwierdził premier, dochodzi obecnie do tysiąca osób dziennie. W wyniku tego zastrzyła się w znacznym stopniu kwestia mieszkaniowa i zachodzi konieczność wszczęcia szerokiej akcji budowlanej. Akcja ta pójdzie w dwóch kierunkach: budownictwa prywatnego i publicznego. Między tymi dwiema formami budownictwa zachodzi istotna różnica, a mianowicie: w pierwszym wypadku każde przedsięwzięcie obliczone jest na zysk, podczas gdy budownictwo publiczne powinno być forsowane bez względu na wszelki dochód. We-

dlug obliczeń, zajdzie potrzeba podwojenia ilości istniejących obecnie mieszkań w kraju! Przy takim zasięgu akcji budowlanej — znajdzie zatrudnienie 50.000 nowych robotników budowlanych, z większymi lub mniejszymi kwalifikacjami w tym zawodzie. Zadania stojące przed nami — zakończył przemówienie swoje Ben Gurion — nie dadzą się zrealizować, jeśli robotnicy sami nie wezmą inicjatywy w swoje ręce.

Występujący po premierze działacze zawodowi robotników budowlanych, zwrócili uwagę na fakt, iż z akcją budownictwa ściśle związana jest kwestia plac w tej dziedzinie naszego przemysłu. Większość mówców zaprotestowała przeciwko tendencjom, które w ostatnim czasie dały się zaobserwować w kołach rządowych, a mierzają do ułatwienia tej akcji drogą redukcji plac. Finansowanie budownictwa mieszkaniowego zostanie umożliwione nie dzięki zmniejszeniu plac, lecz przede wszystkim w wyniku niżki cen na materiały budowlane i ukrócenia spekulacji gruntami.

Przed zakończeniem spotkania wybrany został Komitet Doradczy w składzie pięciu osób, którego zadaniem będzie okazanie pomocy ministerstwu odbudowy w przeprowadzaniu akcji.

Zamknięcie sesji Sejmu Ustawodawczego

WARSZAWA (PAP) — W godzinach popołudniowych w dniu 7 bm. odbyło się 63 posiedzenie Sejmu Ustawodawczego. Przewodził Marszałek Sejmu Kowalski. Na ławach rządowych zasiadł m. in. wicepremier Korzycki i minister Obrony Narodowej Marszałek Zymierski. W pierwszym punkcie porządku dziennego odesłano do Komisji Odbudowy oraz Prawniczej i Regulaminowej rządowy projekt ustawy o utworzeniu urzędu Ministerstwa Budownictwa.

Następnie pos. Jodłowski (SD) w imieniu Komisji Prawniczej i Regulaminowej złożył sprawozdanie o rządowym projekcie ustawy i upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy. Sprawozdawca stwierdził, że Rząd zwraca się o pełnomocnictwa na podstawie przepisów konstytucyjnych — podobnie jak po przednio. Chodzi o zapewnienie prawidłowego biegu i ciągłości spraw państwowych, a w szczególności szybkiego tempa naszego życia państwowego na wszystkich odcinkach w okresach przerw między sesjami Sejmu.

Na tej podstawie Komisja postanowiła zgłosić wniosek o przyjęcie ustawy. Izba przychyliła się jednogłośnie do wniosku Komisji, uchwalając ustawę o pełnomocnictwach.

Pos. Dąbrowicz (PZPR) zreferował w dalszym ciągu obrad w imieniu Komisji Zdrowia i Samorządowej, rządowy projekt ustawy o pokryciu opłat w szpitalach będących społecznymi zakładami służby zdrowia.

Obecnie rolnicy najbardziej posiadający gospodarstwa o przychodowości szacunkowej do 10 kwintali rocznie, leczący się będą bezpłatnie, na koszt samorządu. Tak samo traktowani będą wszyscy niezdolni do pracy. Rolnicy — posiadacze gospodarstw, o przychodowości do 100 kwintali korzystać będą z 15 do 70 procent ulgi od normalnej opłaty. Członkowie spółdzielni produkcyjnych i ich rodziny opłacać będą tylko 20 procent normalnej taksy. Na podstawie ustawy można będzie rozszerzyć ulgi na rzemieślników i rybaków morskich.

Dopłaty za leczenie tych kategorii obywateli, którzy korzystać będą z ulg — wyniosą około 2,7 milarda złotych. Koszty te poniesie samorząd, korzystający z dotacji Samorządowego Funduszu Wyrównawczego.

W głosowaniu Izba przyjęła projekt ustawy w brzmieniu przedstawionym przez Komisję.

Jak dowiedzieliśmy się od dyrektora przedsiębiorstwa — w technologicznym procesie farbiarni zostanie zastosowany szereg metod nowatorskich które umożliwią zmniejszenie kosztów produkcji. Do ulepszeń tych należy między innymi system zastąpienia wody używanej dotychczas przy farbowaniu materiałów — parą wodną, co zaoszczędzi znaczne ilości chemikaliów i czasu. W pewnych wypadkach praca, która dotychczas wymagała całych godzin, będzie wykonywana w ciągu kilku zaledwie minut. Wszystko to umożliwi wykonywanie skomplikowanych i różnobarwnych wzorów, wpływając dodatnio na jakość produkowanych materiałów.

Fabryka wybudowana została przez spółdzielnię budowlaną „Solel-Bone”. Nowe przedsiębiorstwo zatrudni 150 robotników.

Z życia żydowskiego w Polsce

Wojewódzkie Konferencje Komitetów Żydowskich

Na Dolnym Śląsku

Otwarcie Teatru Żydowskiego we Wrocławiu

WROCLAW (kor. wł.) — W dniach 2 i 3 kwietnia odbyła się tu Wojewódzka Konferencja Żydowskich Komitetów i instytucji społecznych Dolnego Śląska.

Konferencja rozpoczęła się od uroczystej inauguracji nowowbudowanego teatru żydowskiego im. Estery Racheli Kamińskiej. W obecności władz państwowych, samorządowych, przedstawicieli CKŻWP i żydowskich instytucji kulturalno-oświatowych — Wojewoda Dolnośląski mgr. Szlapeczyński wygłosił przemówienie, w którym przeciwstawił antysemickiej polityce przedwojennego reżimu sanacyjnego — obecną, nową rzeczywistość demokratycznej Polski, w której zdziesiątkowane społeczeństwo żydowskie ma pełne możliwości kulturalnego i duchowego rozwoju. Po przecięciu wstęgi przez ob. Wojewodę, goście zwiedzili piękny i doskonale technicznie wyposażony gmach teatru, który w przyszłości będzie centralnym ośrodkiem kultury skupiska żydowskiego na Dolnym Śląsku.

Konferencję Wojewódzką zajął przewodniczący WK ob. Egit i zaprosił do prezydium ob. Wojewodę, delegata Ministerstwa Kultury i Sztuki ob. Rybarskiego, sekretarza W.K. PZPR Gele oraz przedstawicieli CKŻWP z drem Adolfem Bermanem na czele.

Po powitalnych mowach przedstawiciele społeczeństwa polskiego i wystąpieniu ob. Zachariasza — generalny sekretarz WKŻ. ob. Intrator wygłosił obszerny referat sprawozdawczy, w którym poddał szczegółowej analizie dotychczasową działalność Komitetów Żydowskich na Dolnym Śląsku.

Po krótkiej przerwie działacz kulturalny ob. Wasersztrum i kierownik artystyczny Żydowskiego Teatru Dolnośląskiego I. Turkow-Grudberg odczytali w języku żydowskim mi polskim tekst aktu erekcyjnego nadania nowemu przybytkowi sztuki imienia „matki teatru żydowskiego w Polsce” — nieodżałowanej Estery Racheli Kamińskiej.

W imieniu Żydowskiego Towarzystwa Kultury i Sztuki wystąpił dr. D. Sfar, który podkreślił, że w walce, jaka toczy się między dwoma obozami — ucisku i wolności człowieka na świecie — kultura żydowska w Polsce znalazła się zdecydowanie po stronie obozu postępu, pokoju i braterstwa narodów. Nie mamy jeszcze typu nowego człowieka i nowego Żyda w naszej literaturze, posiadamy jednak teatr żydowski, na którego scenie typ ten może przybrać realne kształty.

Z ramienia Związku Literatów Żydowskich przemawiał red. Ber Mark, który podniósł fakt, że nowowbudowany gmach teatru jest dziełem najbardziej wartościowych i produktywnych elementów żydowskich na Dolnym Śląsku. Mówca wyraża nadzieję, że teatr im. Estery Racheli Kamińskiej będzie owiany duchem postępu i znajdzie odpowiednich twórców, wykonawców oraz odpowiednio go widza. Nowy Dom Kultury stanie się niewątpliwie domostwem również dla pisarza żydowskiego.

Po wystąpieniu ob. Zelickiego, który powitał Zjazd imieniem dziesięciu tysięcy robotników i pracowników „Solidarność” — głos zabiera Ida Kamińska:

„Bez rozgłosu, w mniej niż skromnych warunkach, narodził się przed 70-ciu laty teatr żydowski. U kolebki jego nie stali ówczesni „społecznicy” — wola mas ludowych powołała go do życia. Abraham Goldfaden napróżno kołatał do wrót oficjalnych czynników. Teatr wegetował w nędzy i upośledzeniu. W gronie zapaleńców którzy podjęli się niewdzięcznej misji utrzymania za wszelką cenę leżącej jeszcze w powiśkach sceny żydowskiej — znalazł się pewien młodzieńiec, nazwiskiem Kamiński. Młodzieniec ów, przechodząc pewnego razu obok warsztatu szewskiego, usłyszał przez otwarte okno głos dziewczęcy i zainteresował się jego właścicielką. W ten sposób skojarzyli się dla dobra teatru żydowskiego — świetny organizator Abraham Jichak Kamiński i genialna artystka, Estera Racheli...”

Omówiwszy drogi rozwoju teatru żydowskiego w Polsce, Ida Kamińska kończy

wzruszonym głosem: „Matka moja, niestety, nie dożyła tego dnia, w którym bez domny teatr żydowski otrzymał własne swe domostwo; osiągnęliśmy to co było nieziszczalnym marzeniem Estery Racheli Kamińskiej. Duch Jej żyje między nami i unosi się na tej sali między znaleźli się wnukowie którzy kontynuują szczytne tradycje teatru żydowskiego i jego niezrównanej mistrzyni...”

Następnego dnia rozpoczęła się debata nad referatem sprawozdawczym, w toku której delegaci z różnych miejscowości i instytucji oraz przewodnicy pracy omawiali konkretne problemy społecznej i kulturalno-oświatowej działalności Komitetów. Mówcy domagali się, ażeby Komitety te były ściślej aniżeli dotychczas związane z masą robotniczą, a działalność poszczególnych instytucji została na leżycie skoordynowana.

W ramach dyskusji wystąpił m. in. tow. Szejnberg (Z.Ż.P.R. Poalej Syjon), który wskazał na jedność narodu żydowskiego w świecie, jeśli chodzi o przywiązanie do odrodzonego państwa Izrael. Podkreślił on, że szkoła żydowska w pracy wychowawczej winna nawiązywać do skarbów kultury żydowskiej w przeszłości i do współczesnych wartości kulturalnych, stworzonych w Izraelu.

Przedstawiciel C.G. „Solidarność” wezwał spółdzielców żydowskich na Dolnym Śląsku do wzmocnienia ruchu spółdzielczości, do przedterminowego wypełnienia planów gospodarczych i ulepszenia jakości produkcji.

W toku dyskusji wystąpił również członek prezydium Centralnego Komitetu Żydów w Polsce ob. Sz. Zachariasz, który omówił wielkie zadania stojące przed ludnością żydowską w związku z realizacją 6-letniego planu gospodarczego oraz ofensywą kulturalną i pokojową, prowadzoną przez polską klasę robotniczą i ludność całego świata. Z kolei zabierali głos: ob. ob. Bobrowa (K. Z. w Świdnicy), Pos-

(Dalszy ciąg na str. 4-ej)

Na Górnym Śląsku

KATOWICE (kor. wł.) Odbył się tu Wojewódzki Zjazd Komitetów Żydowskich i żydowskich instytucji społecznych z udziałem 144 delegatów z terenu całego województwa Śląsko-Dąbrowskiego.

Konferencję zajął przewodniczący WKŻ Mgr. E. Rostał, podkreślając znaczenie Zjazdu. Na wstępie mówca oznajmił o akcesie Komitetów i instytucji żydowskich do Kongresu Pokoju w Paryżu oraz wyraził szczerą wdzięczność społeczeństwu żydowskiego dla rządów ZSRR i Polski za ofiarą pomoc ludności żydowskiej w okresie wojny oraz poparcie żydowskich aspiracji narodowych na forum ONZ. Mówca wyraził nadzieję, że Izrael będzie twierdzą pokój na Bliskim Wschodzie. Z kolei mgr Rostał omówił zadania Zjazdu, który powinien włączyć do kierownictwa Komitetów Żydowskich przedstawicieli instytucji społecznych oraz spółdzielni wytwórczych.

Zjazd powitali: w. wojewoda Śląsko-Dąbrowski Arka -Bożek, w. przewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej — Garwiński, II-gi sekretarz WK PZPR — Machno, w. prezydent m. Katowic — Sobol, przewodniczący OKZZ — Beczała, przedstawiciel C. Z. Zw. Zaw. Górników — znany górnik i inicjator przodownictwa pracy Bugdol oraz szereg innych delegatów.

Z dłuższym przemówieniem wystąpił przewodniczący CKŻWP A. Berman, który powiedział m. in.: „Nasze zadanie w łonie 12-0 milionowego narodu żydowskiego polega na demaskowaniu i zwakowaniu reakcji burżuazyjnej i pravicowo-socjalistycznej, na popieraniu i wykuvaniu jedności sił pokoju w narodzie żydowskim... Żydostwo polskie będzie nadal popierało postępowe odłamy w Izraelu w ich zmaganiu o demokratyczny charakter Państwa Izrael... Mówca scharakteryzował znaczenie uchwały CKŻWP w sprawie rozszerzenia społecznej bazy Komitetów i zakończył wezwaniem do wzmocnienia pracy nad dalszym rozwojem jiszuru żydowskiego w Polsce.

Sprawozdanie o działalności Komitetu Wojewódzkiego za okres jego istnienia wygłosił sekretarz odpowiedzialny WKŻ. E. Haber.

Na wstępie sprawozdawca zanalizował sytuację międzynarodową i wskazał na miejsce narodu żydowskiego w obozie pokoju. Po omówieniu ogólnego rozwoju i stabilizacji warunków życia w Polsce Ludowej sprawozdawca przedstawia na jego tle rozwój skupiska żydowskiego i jego osiągnięcia w dziedzinie gospodarczej i kulturalnej.

Pełny sukces akcji teatralnej w Łodzi

Zebrano już 30.612000 zł. — akcja trwa

Dnia 9 kwietnia b.r. odbyła się z inicjatywy prezydium Wojewódzkiego Komitetu Żydowskiego w Łodzi konferencja prasowa, poświęcona kwestiom związanym z akcją na rzecz budowy teatru żydowskiego w tym mieście. Z ramienia W.K.Ż. w konferencji wzięli udział przewodniczący ob. M. Mirski, wiceprzewodniczący ob. Rotenberg oraz sekretarz generalny ob. Wertheim.

Po zagajeniu konferencji przez ob. Mirskiego, sekretarz W.K.Ż. poinformował dziennikarzy o przebiegu i dotychczasowych wynikach akcji. Na wstępie stwierdził on, iż prezydium W.K.Ż. przykładało wielką wagę do akcji teatralnej, traktowało ją bowiem, jako sprawdzian dojrzałości społeczeństwa żydowskiego w Łodzi i jego przywiązania do kultury żydowskiej i Polski Ludowej, wkraczającej na drogę do socjalizmu.

Jakkolwiek akcja trwa wszystkiego 6 tygodni zdolano już zebrać 30 milionów 612 tysięcy złotych czyli przekroczono zakładany plan o sumę 612 tysięcy złotych. Ten wyjątkowy sukces — podkreślił ob. Wertheim — mamy do zawdzięczenia przemysłowej i dobrze zorganizowanej pracy polityczno-propagandowej, która została przez organizatorów akcji przeprowadzona wśród wszystkich warstw ludności żydowskiej w Łodzi. Łącznie wzięło udział w akcji 4.690 deklarantów.

W dalszym ciągu ob. Wertheim omówił przebieg i wyniki akcji w poszczególnych sektorach społeczeństwa. Okazuje się, że wytwórcze spółdzielnie żydowskie zadeklarowały łącznie na budowę teatru 9 milionów zł.; sektor prywatny — 10 milionów 62 tysiące zł.; rzemieślnicy 5 milionów 100 tysięcy zł.; pracownicy żydowskich instytucji społecznych — 1 milion 200 tysięcy; robotnicy zatrudnieni w przemyśle prywatnym — 950 tysięcy; pracownicy instytucji państwowych — 200 tysięcy zł.; wolne zawody — 500 tysięcy zł.; młodzież akademicka i pracująca — 250 ty-

sięcy zł. Dochód z wielkiego balu purytmowego, urządzonego w ramach akcji, wyniósł łącznie 700 tysięcy zł., a różne inne wpływy złożyły się na sumę 1 miliona zł.

Najwięcej zrozumienia dla akcji wykazały żydowskie spółdzielnie. Wśród 1600 spółdzielców (w tej liczbie 400 polskich robotników) nie znalazł się ani jeden, który odmówiłby udziału w akcji. Na terenie spółdzielni wyniki akcji były wyrazem zacieśnienia stosunków przyjaźni między robotnikami żydowskimi a polskimi.

Również związek żydowskich rzemieślników odniósł się do akcji z pełną powagą i zebrał wśród swoich członków preliminowaną sumę z nadwyżką. Jednakże tu dała się już zauważyć pewna różnica między biedniejszymi a zamożnymi rzemieślnikami. Wśród tych ostatnich — zwłaszcza jeśli idzie o złotników i krawców — znaleźli się i tacy, którzy zrazu odmówili spełnienia swego obowiązku. Na brak zrozumienia dla potrzeb kulturalnych żydowskich mas ludowych — ciągnął dalej ob. Wertheim — natknęto się również w pewnych kołach fabrykantów i wielkich kupców. Należy jednak przyznać, że zdecydowana postawa zorganizowanej części społeczeństwa przyczyniła się do zmiany stosunku wspomnianych osób do akcji.

W konkluzji stwierdził sekretarz W. K. Ż., iż akcja dała bardzo dobre wyniki. co też mamy do zawdzięczenia aktywnemu współdziałaniu w niej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Ż.P.R. Haszomer Hacair, Z.Ż.P.R. Poalej Syjon oraz Ichudu.

Ob. Wertheim wyraził serdeczne podziękowanie wszystkim żydowskim organom prasowym a zwłaszcza „Dos naje leben”, „Mostom” i „Folkssztim”, za intensywną propagandę w akcji budowy teatru żydowskiego.

W ciągu swego istnienia Komitety działały bardzo wiele. One to na terenie Górnego Śląska, przez który przeszło tysiące powracających z „obozów śmierci” Żydów, dawały im pierwszą łyżkę strawy. W okresie repatriacji opieka społeczna i wydziały mieszkaniowe przy czyniły się w niemalym stopniu do unormalizowania sytuacji ludności żydowskiej. Setki osób otrzymało zatrudnienie poprzez Wydział Produkcji, a CSW „Solidarność”, grupująca 17 spółdzielni na naszym terenie jest instytucją produkującą w naszym Województwie.

Komitet prowadzi i utrzymuje obecnie Dom Dziecka w Bielsku, Dom Opieki nad starcami i inwalidami w Chorzowie oraz trzy bursy młodzieżowe w Bielsku, Bytomiu i Gliwicach. Ożywną działalność rozwija ORT, posiadający swe placówki w Katowicach, Bielsku i Bytomiu. Instytucja ta wyszkoliła w okresie dwu letnim dziesiątki młodych tkaczy, ślusarzy, krawców, konfekcierek oraz szereg innych specjalistów.

Żydowskie Towarzystwo Kultury, liczące w siedmiu oddziałach ok. 1000 członków, posiada wszędzie swe świetlice i prowadzi pracę wśród dorosłych i młodzieży.

Z kolei mówca omawia uczestnictwo Komitetów w akcjach politycznych, zarówno o charakterze państwowym jak i ogólnonarodowym. Na zakończenie sprawozdawca nakreśliła w ogólnych liniach zadania stojące przed Komitetami w najbliższej przyszłości.

Po referacie wywiązała się dyskusja, w której wzięło udział 26 osób. Z ramienia Haszomer Hacair wystąpił m. in. tow. Kohan, który domagał się odpowiedniego udziału partii w nowym rozszerzonym plenum Komitetu, uważając, iż partie nadal będą czynnikami kierującym pracami Komitetów.

Mówiac o pomocy Izraelowi udzielonej w ramach akcji Komitetów Żydowskich, mówca wyraża nadzieję, że akcje pomocy Izraelowi miały charakter narodowy i były wyrazem łączności i więzi żydostwa polskiego z jiszurum w Izraelu.

W końcu mówca wyraził nadzieję, że Komitety będą nadal czynnikami walki o pokój i sojusz społeczeństwa żydowskiego w Polsce oraz kontynuatorem współpracy ze wszystkimi skupiskami żydowskimi w świecie, a przede wszystkim w Izraelu.

Dyskusję zreanimował gen. sekretarz CKŻWP J. Łazebnik.

Po przyjęciu rezolucji obrano plenum Wojewódzkiego Komitetu Żydowskiego w składzie 24 osób.

W holu Domu Kultury Zw. Zaw., gdzie odbywał się Zjazd, zorganizowano wystawę fotografii i wykresów charakteryzujących rozwój i osiągnięcia oddzielnych instytucji żydowskich.

Na zakończone całodzienne obrady odbył się bogaty przegląd artystycznej twórczości młodzieży, zorganizowany staraniem Wojewódzkiego Zarządu Żydowskiego Towarzystwa Kultury i Sztuki (ak)

Z DZIAŁALNOŚCI ORT-u W LEGNICY
LEGNICA. W ramach tygodnia Świątowej Federacji Młodzieży Demokratycznej odbyła się uroczysta Akademia Młodzieżowa, w której uczestniczyła również młodzież uczęszczająca do szkół i na kursy ORT-u.

Po akademii odbyło się uroczyste rozdanie świadectw absolwentom Rocznej Szkoły Dzielarskiej ORT-u w Legnicy.

Nadmienić należy, że wszyscy absolwenci pracują już w spółdzielniach i fabrykach państwowych i nie ustępują w pracy produkcyjnym robotnikom fabrycznym.

Świadectwa otrzymali następujący absolwenci: Baran, Blachman, Borensztein, Cukier, Fogelman, Gelber, Goworow, Langhant, Lewin, Monczar, Szcycówna, Sieradzki i Sudarski.

Z DZIAŁALNOŚCI ŻYD. TOW. KULTURY WARSZAWA (ZAP). Ostatnio Towarzystwo zakupiło piękny rysunek o tematyce żydowskiej klasyka sztuki żydowskiej Maurycyego Gottlieba. Poza tym zbiory Towarzystwa wzbogaciły się o obraz olejny Henryka Gottlieba, przedstawiający pejzaż morski, oraz wybitnego malarza Menasze Seidenbeutla, zamordowanego we Flossenbergu, przedstawiający dziewczynę Jemenitkę, Maurycyego Trębacza: Dziewczynkę, J. Lejzerowicza, pochodzącego z Łodzi, autoportret oraz autoportret znanego malarza Adolfa Bermana. Do kolekcji został też włączony mały rodzajowy obrazek, malowany na drzewie, przedstawiający szklarnię żydowskiego, pędzla Henryka Larlewi.

Prócz dzieł wyżej wymienionych artystów Towarzystwo zakupiło również prace Samuela Hirszenberga, Artura Markowicza i Abrahama Neumana.

Od Redakcji

Następny numer naszego pisma ukaże się dnia 16-go b.m. w zwiększonej objętości i poświęcony będzie rocznicy powstania w Getcie Warszawskim.

W KILKU WIERSZACH...

Meksyk postanowił uznać państwo Izrael de facto. Równocześnie delegaci Meksyku w ONZ otrzymali instrukcje od swego rządu, w myśl których winni oni udzielić czynnego poparcia Izraela o przyjęcie Izraela do ONZ.

W dniu 7 bm. poseł Izraela w Londynie dr Mordchaj Eliaz wręczył listy uwierzytelniające brytyjskiemu MSZ. Z powodu nieobecności min. Bevin, bawiącego w USA, listy przyjął zastępca ministra spraw zagranicznych.

Oficerowie oddziałów stacjonujących w Negewie odbyli dwudniową konferencję nad planami rozbudowy tej części kraju. Przemawiał szef sztabu gen Jaakow Dori, który podkreślił konieczność szeroko zakrojonej akcji osiedleńczej na tym terenie.

W dniu 8 bm. odbyło się w Metuli pierwsze posiedzenie mieszanej komisji izraelsko-bańskiej, której zadaniem jest czuwanie nad realizacją zawartej umowy o zawieszeniu broni.

Z frontu aliji

500 Żydów z Afganistanu przybędzie drogą lotniczą do Izraela.

Z ogólnej liczby 950 mieszkańców żydowskich wywołanego przez chińską armię ludową Tien Tsinu — 500 osób wyraziło życzenie emigracji do Izraela. Władze ludowe ustosunkowały się przychylnie do tej prośby.

Z Ankarę donoszą, że rząd turecki przekazał organizację żydowskiemu specjalny statek, który będzie przewoził emigrantów żydowskich do Izraela.

W Londynie daje się zauważyć duże zainteresowanie nowo otwartym poselstwem państwa Izrael. Poselstwo już w pierwszych dniach wydaje przeciętnie 20 wiz dziennie. Żydom, pragnącym wyemigrować do Izraela.

W Tel-Awiewie podano do wiadomości, że w ciągu jednego tygodnia w m. marcu przybyło do Izraela 4.000 nowych imigrantów. Koszty związane z utrzymaniem jednego emigranta wynoszą przeciętnie 1000 dolarów. Dr Goldszajn zaapelował do żydostwa amerykańskiego o zebranie 250 milionów dolarów potrzebnych w bież. roku dla zrealizowania akcji United Jewish Appel.

Otwarcie Teatru Żydowskiego we Wrocławiu (Dokończenie ze str. 3)

mantir (K. Z. w Wałbrzychu), Cygiel (Bielawa), żydowscy przodownicy pracy: Rojtenberg (P. K. Z. Legnica), Elster (Zary), Zylberberg (Dzierżoniów), Brum (Z.Z.P.R. Poalej Syjon), i wielu innych.

Członek prezydium W.K.Z. we Wrocławiu tow. Boruszek (Haszomer Hacair) podkreślił konieczność wciągnięcia do pracy twórczej tej części społeczeństwa żydowskiego, która dotąd nie została produktywizowana. Mówca zwraca następnie uwagę na pewne niedociągnięcia w pracy kulturalnej wśród młodzieży robotniczej i domaga się — w myśl uchwały Narady Krajowej — stworzenia aktywności młodzieży pracującej. Tow. Boruszek stwierdził, że działacze kultury żydowskiej winni zacieśnić więź z masami, przystosować program i poziom pracy oświatowej do mentalności żydowskiego robotnika i ostatecznie zlikwidować resztki analfabetyzmu na ulicy żydowskiej. Mówca podniósł, że źródłem natchnienia dla twórczego wysiłku społeczeństwa żydowskiego, zorganizowanego w partiach politycznych i Komitetach — były głębokie przemiany ustrojowe w Polsce Ludowej oraz poparcie obozu demokratycznego, ze Związkiem Radzieckim na czele, udzielone antyimperialistycznej walce na rodzie żydowskiego o niepodległy i samodzielny byt w Izraelu.

Po wystąpieniu ob. Wasersztruma (przewodniczącego Żyd. Towarzystwa Kultury i Sztuki na Dolnym Śląsku) dyskusję zreasumował ob. Zachariasz.

Po dyskusji dokonano wyboru nowego Komitetu Wojewódzkiego w składzie 38 osób. Do Komitetu weszli przedstawiciele wszystkich instytucji gospodarczych, społecznych i kulturalno - oświatowych

Ferment w królestwie Abdulli

JEROZOLIMA (kor. wł.) — Miałem ostatnio okazję zetknąć się z grupą polityków i dziennikarzy, która wróciła niedawno z podróży po arabskiej części Palestyny i Transjordanii. Relacje tych obserwatorów są wręcz sensacyjne. Oświadczyli mi oni, iż odnieśli wrażenie, że Transjordanian znajduje się w przededniu poważnych przemian i wstrząsów wewnętrznych. Radykalny ruch ludowy w tym kraju wzmógł się w ostatnim czasie do takiego stopnia, że czynnik ten zmusza Abdullę do zajęcia nieco bardziej samodzielnego stanowiska względem Anglików lub też stworzenia pozorów przynajmniej takiej polityki.

Zdaniem wspomnianych obserwatorów nie warto przypisywać zbyt wielkiego znaczenia wojnie nerw, jaką Abdulla starał się zaaranżować w okresie finalizacji rokowań z Izraelem o zawieszeniu broni. W Transjordanii zachodzą zasadnicze zmiany, które dla powierzchownego obserwatora są niedostrzegalne, ale które z bie-

giem czasu — a może nawet w najbliższej przyszłości — przejawiają się z całą siłą. Takie wnioski mogą się wydawać przesadnymi, zwykliśmy bowiem traktować Transjordanian jako jeden z najbardziej zacofanych krajów arabskich, jako półkolonię brytyjską, w której nie ma śladu ruchu robotniczego i żadnej partii politycznej zasługującej na to miano. Prawdą jest, że do pewnego czasu Transjordanian była takim krajem. Ale przyłączenie do niej arabskich terenów Palestyny oraz przebywanie w niej setek tysięcy uchodźców spowodowały de cydujące zmiany. Według wiadomości nie zdających się wzbudzać wątpliwości, wzmógł się wpływ związków lewicowych we wszystkich arabskich miastach wschodniej części Palestyny. Wzmógł się stan posiadania tzw. „Związku Robotników“ (założony przez Sami Taha) a która zbliżone do komunistów rozwijają ożywioną działalność, chociaż nie występują jawnie. Kto czytał ulotki, które kolportowane były w osta-

tnich dwóch tygodniach przez różne kluby i komitety w Chevron, Schem i Romalla, mógł się przekonać, że treść ich zawiera coś więcej od frazeologii antyimperialistycznej.

Po raz pierwszy został dokooptowany delegat „Związku Robotników“ do zarządu miejskiego starej dzielnicy Jeruzolimy, a także w innych miejscowościach przedstawiciele mas robotniczych zajęli ważne stanowiska. Przyczyną tego jest prosta: związki te są jedynymi instytucjami w społeczeństwie arabskim, rozciągającymi opiekę nad byłymi jeńcami, którzy powracają z obozów izraelskich oraz troszczącymi się o los uchodźców.

Nie ulega wątpliwości, że taki rozwój nie jest pożądany dla oficerów brytyjskich, którzy są faktycznymi władcami Transjordanii. Zresztą ferment wśród palestyńskich Arabów, a zwłaszcza wśród uchodźców jest tak silny, że panowie ci zmuszeni są do daleko idących ustępstw. Po pierwsze musieli oni zgodzić się na wolność słowa. Nie jest oczywiście wykluczone, że za jakiś czas usilują cofnąć wskazówki, zegara, ale w chwili obecnej korzystają Arabowie palestyńscy z wolności słowa w większym stopniu niż kiedykolwiek przedtem. Wiadomo np., że gazecie „El Beat“ wychodzącej w Ramalla i jej redaktorowi Abdulla Ry-muaj dano wolną rękę, jeśli idzie o krytykę w stosunku do Ligi Arabskiej i reszty państw arabskich.

Ponadto wzmógł się ostatnio w znacznej mierze ton antybrytyjski w prasie. W radykalnych kołach nawołuje się otwarcie do zacieśnienia więzów między Arabami a Związkiem Radzieckim. Do jakiego stopnia nawet zwolniony Abdulla przystosowują się do ducha czasu, możemy się przekonać z przemówienia wygłoszonego przed kilkoma dniami przez Achdim Abdulla Tall w lokalu związku Młodzieżowego w Rawat Amon. Zaatakował on ostro klikę moźnowiadców (nie wyłączając transjordańskich!) Anglików, imperializm.

Brytyjski Intelligence Service w Jeruzolimie śledzi z wielkim niepokojem za tymi nastrojami. W tajnym raporcie wyjaśnił od Londynu, że masy uchodźców arabskich są czynnikiem mogącym podważyć fundamenty państwa. Brytyjscy agenci doradzają Abdulli położyć kres, za wszelką cenę, podobnej niebezpiecznej działalności, ale kacyk transjordański całkowicie zaaferowany jest swoją polityką zagraniczną.

Nie będzie przesadą, jeśli powiemy, że wahania i sprzeczności przejawiające się w polityce zagranicznej Transjordanii są odzwierciedleniem wewnętrznych antagonizmów, które zaostrzają się nieustannie w tym kraju.

Syria po przewrocie wojskowym

TEL-AWIW (Kol Israel). W Damaszku podano do wiadomości, że sekretariat ONZ nie otrzymał dotąd osobowego listu delegacji syryjskiej na Generalne Zgromadzenie. W kołach politycznych twierdzi się, że na miejsce Farysa el Kuri, który reprezentował Syrię za czasów obalonego rządu, wyznaczony został jako przewodniczący delegacji syryjskiej emir Adel Arszelan.

Między dyktatorem Syrii płk. Zaimem a rządami arabskimi odbywa się ożywiona wymiana poglądów. Kurierzy Zaima przybyli do Kairu i innych stolic arabskich, wioząc odrębne listy pułkownika. Rządy państw arabskich zamierzają wystosować notę na ręce Zaima z żądaniem uwolnienia aresztowanego prezydenta.

Farys el Kuri oświadczył w rozmowie z korespondentem egipskim, że decyzja płk. Zaima o rozwiązaniu parlamentu była krokiem bezprawnym i niekonstytucyjnym. Dodał on jednak, że „akcja taka była konieczna celem przeprowadzenia niezbędnych reform w kraju“.

TEL-AWIW (Kol Israel) — Z Damaszku donoszą, że b. prezydent Syrii oraz premier obalonego rządu Halel el Azzam podali się do dymisji. W oficjalnym komunikacie stwierdza się, że krok ten „został przyjęty z zadowoleniem przez nowo ukonstytuowany rząd wojskowy“.

Wygłaszając przemówienie dyktator Syrii płk. Zaim oświadczył, że popiera on koncepcję „Wielkiej Syrii“ lub jakiegokolwiek innej formy zjednoczenia państw arabskich.

Emir Abdulla oświadczył z kolei w Rawat Amon, że zdaniem jego nowo wytworzona sytuacja na Bliskim Wschodzie wymaga powołania do życia koalicji tzw. „Wielkiej Syrii“, która połączyłaby Transjordanian, Syrię i Irak w jednolity organizm państwowy.

Fakt, że w dniu 6 bm. parlament francuski pod przewodnictwem prez. Auriola obradował nad sytuacją w Syrii dowodzi, że ostatnie wypadki w tym kraju pozostają w ścisłym związku z polityką zagraniczną niektórych państw zachodnich.

WOJSKA SYRYJSKIE OPUSZCZAJĄ LIBAN.

JEROZOLIMA (Obsł. wł.) — Z Bejrutu donoszą, iż syryjskie jednostki wojskowe, stacjonujące na pasie granicznym między Izraelem a Libanem, wycofały się z tych terenów, zajmując swe poprzednie pozycje w Syrii. Jedynie mała ich część pozostała w tym czasie w Libanie, ale i te jednostki winny opuścić teren do 10-go kwietnia.

Spekulacje USA na Bliskim Wschodzie

SOFIA. — Dziennik „Novini“ ogłosił artykuł ilustrujący sytuację żywnościową na Bliskim Wschodzie. Dziennik zwraca uwagę na spekulacje amerykańskie, dokonujące się na artykułach spożywczych kosztem miejscowej ludności.

I tak np. wykorzystując swe uprzywilejowane stanowisko w Iranie, Amerykanie skupują przez swych agentów za bezcen zboże w urodzajnych prowincjach Iranu, przewożą je przez granicę i następnie odsprzedają ludności Iraku po wygórowanych cenach. W ubiegłych 4-ch miesiącach przewieziono nielegalnie z Iranu do Iraku około 30 ton pszenicy. Na czele tej bandy spekulantów znajduje się — według dzien-

nika — urzędnik wydziału komunikacyjnego misji amerykańskiej w Iranie — Park. Spekulacje żywnościowe spowodowały w wielu wypadkach poważny wzrost cen na te artykuły w miastach irańskich oraz wywołały chaos gospodarczy.

IZRAEL POBRAŁ CZĘŚĆ POŻYCZKI

WASZYNGTON (ZAT) Ambasador Izraela w Waszyngtonie Eliahu Eilat podpisał w banku importowo-eksportowym odbiór 16 milionów dolarów, stanowiących część pożyczki w wysokości 100 milionów dolarów, przyznanej przez wspomniany bank Izraelowi.

Pobrana kwota przeznaczona jest na zakup samochodów ciężarowych, autobusów, materiałów budowlanych oraz ekwipunku telekomunikacyjnego.

RADIOAPARATY

NAPRAWIA
FACHOWO
SZYBKO
TANIO
dyplomowany mistrz radiotechnik
F-ma B. SZTAMLER
Łódź, ul. Próchnika 13. tel. 141-78

LECZ. ZĘBOW oraz nowoczesna pracownia zębów sztucznych. Łódź, ul. Piotrkowska 8.

DENTYSTA. S. Wodnicki. Korony i mostki porcelanowe. Łódź, Andrzeja 11, tel. 154-12, godz. 11 — 13, 16 — 18.

DR. REICHER specjalista: weneryczne, skórne, płciowe (zaburzenia). Łódź, ul. Południowa 26 godz. 2 — 7.

ZAKOPANE „JERZEWO“ Jagiellońska. Telefon 124, pensjonat pod kierownictwem inżynierowej FOGELGARN z Katowic zaprasza na święta. Kuchnia wykwintna. Bieżąca i ciepła woda. Centralne ogrzewanie.

Lola Wolfgang ur. Lipner i Dawid Friedhofer ze Lwowa poszukiwani. Zawia domić: Prof. Zaderecki, Łódź, Narutowicza 36 m. 3.

WYDATKI AGENCJI ŻYDOWSKIEJ

TEL-AWIW (ZAT) — Skarbnik Agencji Żydowskiej dr. Izrael Goldszajn oświadczył w przemówieniu wygłoszonym w Haifie, że wydatki Agencji wynoszą miesięcznie przeciętnie 25 milionów dolarów.

Komunikat

Po odbiór kart wstępu na Sedy Kongregacji Wyznaniowej w Łodzi przy ul. Zachodniej 66 należy się zgłosić do sekretariatu do wtorku dnia 12 kwietnia r. b. włącznie.

Zarząd

Przybycie posła Izraela do Londynu

LONDYN (ZAT) Posel Izraela w Wielkiej Brytanii dr Mordchaj Eliaz przybył drogą lotniczą do Londynu. Na lotnisku w Heathrow powitał dr Eliaz przedstawiciele brytyjskiego MSZ, pracownicy poselstwa oraz przedstawiciele organizacji syjonistycznych i Agencji Żydowskiej. Dr Eliaz przybył wraz ze swoim 20-letnim synem Mosze, zdemobilizowanym z armii Izraela.

Posel Izraela złożył na lotnisku następujące oświadczenie: „Państwo Izrael wylonilo się na Bliskim Wschodzie jako nowy czynnik społeczny i polityczny. Państwo żydowskie pragnie żyć w przyjaźni ze swoimi sąsiadami oraz z

Wielką Brytanią. Obecnie musimy zwrócić uwagę na szereg problemów, które wylonily się w związku z zakończeniem mandatu brytyjskiego w Palestynie. Mam nadzieję, że potrafimy rozwiązać te sprawy w duchu współpracy.“

Wierzę w naród brytyjski, który żywił zawsze przyjaźń dla narodów walczących o niezależność.“

Należy dopatrywać się ręki Opatrzności w powrocie narodu żydowskiego jako wolnego na rodzie do swej przastarej Ojczyzny. Z historycznego punktu widzenia powrót ten jest wynikiem ciężkich przesładowań i odrodzenia narodowego.“

Cennik ogłoszeń: drobne po 15 zł za wyraz (minimum 150 zł). Ogłoszenia wymiarowe (za 1 mm szerokości i spłaty) w miesiącu przeznaczonym na ogłoszenia po zł 50. — W tekście zł 80. — Ogłoszenia zamiejscowe uwzględniamy po uprzednim przekazaniu należności na nasze konto PKO Nr 4560. Prosimy zaznaczyć na odwrocie przekazu, że suma przesłana jest za ogłoszenie. Adres Redakcji: Łódź, ul. Więckowskiego 4-8. Skrzynka pocztowa 20. Tel. 269-01. Konto PKO 4560. Prenumerata miesięczna wraz z opłatą pocztową — 150 zł. Wydawca: HASZOMER HAGAIR w Polsce. Druk: R. S. W. „PRASA“, Łódź, ul. Zwirki 17. Redaktor: MAURYCY WEINTRAUB. D-025837